

Handläggare: Lisbeth Westerlund
Telefon: 08-508 25 016

Till
Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Skolgång för alla barn

Svar på Remiss av SOU 2010:5

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.
3. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden justerar paragrafen omedelbart.

Gillis Hammar

Sammanfattning

Förvaltningen tillstyrker utredningens förslag att alla barn som vistas i landet ska ha rätt till skolgång, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg och att detta ska gälla även för barn och ungdomar som saknar tillstånd för sin vistelse här, oberoende av vilken anledning tillstånd saknas, med undantag för barn och ungdomar vars vistelsetid förväntas bli helt tillfällig. Förvaltningen tillstyrker också förslaget att styrelsens för utbildningen samt socialnämndens underrättelseskyldighet till polismyndigheten enligt 7 kap. 1 § utlänningsförordningen upphävs. Förvaltning-

en föreslår att frågan om socialnämndens uppgiftsskyldighet enligt 17 kap. § 1 utlänningslagen belyses ytterligare i det fortsatta utredningsarbetet.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden för yttrande överlämnat remiss av Skolgång för alla barn, SOU 2010:5, betänkande av Utredningen om rätt till skolgång m.m. för barn som vistas i landet utan tillstånd. Remisstiden går ut 15 april men har förlängts till och med 22 april.

Sammanfattning av utredningen biläggs tjänsteutlåtandet och den finns att läsa på www.regeringen.se/sb/d/108/a/138833

Ärendet har även remitterats till utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista, Skärholmen och Älvsjö samt till stadsledningskontoret.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom kansliavdelningen i samarbete med avdelningen för stadsövergripande sociala frågor och arbetsmarknadsavdelningen.

Remissen i sammanfattning

Utredningen om rätt till skolgång m.m. för barn som vistas i landet utan tillstånd har haft i uppdrag att komplettera förslagen i betänkandet Skolgång för barn som skall avvisas eller utvisas (SOU 2007:34). Det har främst handlat om att analysera förutsättningarna för och lämna förslag på hur rätten till skolgång samt tillgång till förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg kan utsträckas till att gälla för fler grupper av barn som vistas i landet utan tillstånd. I denna del har utredningen haft till uppgift att lämna förslag på hur målgruppen kan avgränsas.

Utredningen föreslår att rätten till skolgång, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg ska omfatta alla barn och ungdomar som vistas i landet, även om de saknar tillstånd för sin vistelse förutsatt att den inte är helt tillfällig. Rätten till skolgång m.m. föreslås också gälla i fristående skolor och enskilt bedriven förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Rätten till utbildning inom grundskolan och motsvarande skolformer ska inte medföra någon skolplikt för dessa barn. Barn och ungdomar vars vistelsetid i landet förväntas bli mindre än tre-fyra månader föreslås inte omfattas av rätten till skolgång samt tillgång till förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg.

Genom att rätten till skolgång för den berörda målgruppen författningsregleras får såväl barnen och deras föräldrar som personal och beslutsfattare klara och tydliga regler att förhålla sig till. Detta medför ökad rättsäkerhet för den enskilde individen och att skollagens mål - allas rätt till lika tillgång till utbildning samt rätt till en likvärdig utbildning - kan uppnås. En sådan reglering leder till att den svenska lagstiftningen på ett bättre sätt överensstämmer med bestämmelserna i barnkonventionen och de intentioner som ligger till grund för den.

Utredningen bedömer att varken styrelsen för utbildningen eller socialnämnden bör omfattas av en skyldighet att på eget initiativ lämna underrättelser till verkställande myndighet, och därför föreslår att bestämmelsen i 7 kap 1 § utlänningsförordningen upphävs. När det gäller frågan om socialnämndens uppgiftsskyldighet enligt 17 kap 1 § utlänningslagen bedömer utredningen att det saknas tillräckliga skäl för att avskaffa eller inskränka bestämmelsen och föreslår att den bör gälla oförändrad.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen tillstyrker utredningens förslag att alla barn som vistas i landet ska ha rätt till skolgång, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg och att detta ska gälla även för barn och ungdomar som saknar tillstånd för sin vistelse här, oberoende av vilken anledning tillstånd saknas, med undantag för barn och ungdomar vars vistelsetid förväntas bli helt tillfällig. Det är viktigt att alla barn behandlas lika oavsett var i landet man vistas och att Sverige lever upp till intentionerna i barnkonventionen som i artikel 28 och 29 bland annat föreskriver att vissa grupper av barn inte får stängas ute från rätten till utbildning eftersom denna rätt gäller alla, oavsett bakgrund.

Förvaltningen tillstyrker också utredningens förslag att styrelsens för utbildningen samt socialnämndens underrättelseskyldighet till polismyndigheten enligt 7 kap. 1 § utlänningsförordningen upphävs. Förvaltningen instämmer i utredningens bedömning att polismyndighetens informationsbehov inte kan anses väga tyngre än att tillförsäkra en trygghet för föräldrar utan rätt att vistas i Sverige att skriva in sina barn i skolan utan att deras vistelseort röjs. Den nu gällande underrättelseskyldigheten innebär också att skolan och socialtjänsten kan få en roll i verkställigheten av avvisningsbeslut, som inte är deras uppgift utan tillhör polismyndighetens och Migrationsverkets ansvarsområde.

En viktig fråga att lösa är dock socialnämndens uppgiftsskyldighet enligt 17 kap.

§ 1 utlänningslagen. Uppgiftsskyldigheten innebär att uppgifter om personliga förhållanden som behövs för att avgöra ett ärende om uppehållstillstånd, eller ett ärende om tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige, eller för att verksställa ett beslut om avvisning eller utvisning ska lämnas ut på begäran av vissa uppräknade myndigheter. Denna uppgiftsskyldighet kan vara svår att förena med förtroendet för socialtjänsten. Förvaltningen anser att det är viktigt att skolan kan lämna uppgifter till socialtjänsten utan att riskera att de lämnas till andra myndigheter. Utredningen menar att det inte finns något säkert underlag för att det skulle finnas ett samband mellan bestämmelserna om socialnämndens uppgiftsskyldighet och att barn som vistas i landet utan tillstånd avhåller sig från att delta i utbildning och föreslår att bestämmelsen bör gälla oförändrad. Förvaltningen föreslår att denna fråga belyses ytterligare i det fortsatta utredningsarbetet.

Förvaltningen anser att den ersättningsmodell som utredningen föreslår där kommunen ansöker om ersättning för inskrivna barn utan att bifoga personuppgifter också bidrar till att tillförsäkra föräldrar och barn trygghet att deras vistelseort inte röjs.

Förvaltningen ställer sig bakom det särskilda yttrande som bifogats utredningen från Irene Reuterfors-Mattsson, Sveriges Kommuner och Landsting. Denna refererar till att utredningen betonar att det inte bör finnas några obefogade skillnader mellan schablonerna för skolgång för asylsökande barn och barn som vistas i landet utan tillstånd. Den tidigare asylmottagningsutredningen (SOU 2009:19) konstaterade dock att dessa schabloner ligger långt under kommunernas genomsnittliga kostnader för utbildningskostnader för samtliga elever. För att få ersättning för sina faktiska kostnader bör kommunerna ersättas med schabloner som ligger minst i nivå med genomsnittskostnaderna eller genom att kommunerna kan återsöka faktisk kostnad.

Sammantaget tillstyrker förvaltningen utredningens förslag att alla barn som vistas i landet ska ha rätt till skolgång, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg och att detta ska gälla även för barn och ungdomar som saknar tillstånd för sin vistelse här, oberoende av vilken anledning tillstånd saknas, med undantag för barn och ungdomar vars vistelsetid förväntas bli helt tillfällig. Förvaltningen tillstyrker också förslaget att styrelsens för utbildningen samt socialnämndens underrättelseskyldighet till polismyndigheten enligt 7 kap. 1 § utlänningsförordningen upphävs. Förvaltningen föreslår att frågan om socialnämndens uppgiftsskyldighet enligt 17 kap. § 1 utlänningslagen belyses ytterligare i det fortsatta utredningsarbetet.

Bilaga

Sammanfattning av Skolgång för alla barn, SOU 2010:5